

El següent assaig acadèmic permet al lector reflexionar sobre com l'emparaulament que fan de la realitat els mitjans de comunicació afavoreix unes interpretacions en detriment d'unes altres.

Els mitjans de comunicació en mans de l'Agenda-Setting

Maria Lemus Cànovas
NIU: 1426503
DATA: 14/12/2016
PROFESSOR: Frederic Pahisa

ABSTRACT:

Aquest assaig intenta reflexionar sobre com l'emparaulament que fan de la realitat els mitjans de comunicació afavoreix unes interpretacions en detriment d'unes altres. S'ha plantejat una anàlisi de quatre rotatius internacionals per tal de valorar el discurs tenint present el plantejament funcionalista de l'Agenda-Setting des de l'aproximació empírico-analítica. S'intentarà mostrar com la lectura dels fets que envolten l'alto el foc a Síria i el trencament de la treva per part dels mitjans estudiats, queden clarament orientats als interessos de les potències occidentals mitjançant estratègies discursives que, sense faltar al principi de veracitat, deixen a l'ombra elements rellevants del conflicte. Així mateix, es fa palès que un cop superat el moment àlgid del fet noticiable es va esvaint la seva actualitat malgrat continuar el conflicte, i és substituït per altres fets en funció dels interessos de l'Agenda-Setting.

En aquest assaig em plantejaré com emparaulen la realitat quatre mitjans internacionals pel que fa a l'alto el foc a Síria i el posterior trencament del pacte entre Estats Units i Rússia. Així doncs, els mitjans escollits són *El País*, periòdic espanyol; *Le Monde*, francès; *La Stampa*, italià; i *The Guardian*, britànic. Tots aquests rotatius fan premsa d'informació general i són de referència en els estats respectius. En aquest sentit, pretenc analitzar el missatge que han transmès aquests mitjans sobre el tema, és a dir, quins elements han destacat i quins han fet passar més desapercebuts, la càrrega dels seus titulars, què diuen entre línies, i la (no)contextualització en tant que deixa al lector no especialitzat a mercè d'una interpretació esbiaixada. Tots aquests aspectes, doncs, els relacionaré amb el paradigma empírico-analític i, en concret, amb la teoria de l'Agenda-Setting o teoria de l'Agenda Temàtica.

L'assaig s'estructurarà en quatre parts: primer de tot partiré de dues preguntes a les quals intentaré donar resposta a les conclusions, seguidament explicaré de manera general les característiques fonamentals del paradigma i la teoria escollits, procediré a analitzar el discurs i la seva càrrega lèxica usats en les notícies i establiré el lligam amb la teoria elegida; finalment, exposaré les conclusions a les quals he arribat.

Partiré, per tant, de les següents preguntes: **Quin missatge transmet cadascun d'aquests mitjans a partir de l'emparaulament que fan de la realitat? Quines interpretacions se'n deriven?** Així doncs, per tal de respondre-les intentaré aproximar-me a la narració de les informacions a través, preferentment, dels seus titulars, i indagant en quines qüestions remarquen i quines queden en l'ombra per a posteriorment discutir o insinuar que els elements no emergents condicionen la interpretació del context geopolític—que tot i ser legítim— per a encaminar el lector a un posicionament sobre el conflicte.

Per a l'anàlisi del cas prendré dates similars per als quatre mitjans. Pel que fa a la reacció dels mitjans a l'alto el foc a Síria he escollit la data del 12/09/2016 i, respecte a la reacció dels mitjans pel que fa al trencament del (segon) pacte entre EUA – Rússia, he elegit per *Le Monde* i *La Stampa* el 17/09/2016, i per *El País* i *The Guardian* el 18/09/2016. Aquesta darrera elecció asimètrica es deu a la falta d'articles del mateix dia.

Com s'ha dit anteriorment, la teoria de l'Agenda-Setting es troba dins del paradigma empírico-analític. Aquest paradigma entén que la societat es pot estudiar com un fet i que, per tant, es pot contrastar amb l'experiència. A més, la teoria de l'agenda temàtica és de caire funcionalista, és a dir, no pretén realitzar canvis en la societat sinó que només intenta

reafirmar la continuïtat d'aquesta. Dit això, la teoria de l'Agenda-Setting, mitjançant estudis quantitativs, estudia com els mitjans de comunicació estableixen un rànquing de temes en la seva agenda mediàtica. D'aquesta manera, els temes que han establert com a prioritaris són els que a posteriori la societat tindrà més presents i els donarà més importància. Cal dir que, dins de la teoria de l'Agenda-Setting, em situaré en el segon nivell d'aquesta, ja que faré una anàlisi discursiva que cavalca entre la perspectiva empirico-analítica i la perspectiva interpretativa (aquesta teoria troba les seves arrels en l'obra *Public Opinion* de Walter Lippmann, autor interpretativista). Per tant, en el primer nivell de l'Agenda-Setting es posa l'accent al que descriu Bernard Cohen com: "la premsa potser no té èxit dient-li a la gent com ha de pensar, però sí que triomfa meravellosament dient-li als seus lectors *sobre què* ha de pensar"; i en el segon nivell de l'Agenda, es posa l'èmfasi en el llenguatge, l'emmarcament (frame) que es fa del fet, i en la focalització de certs aspectes explicats a la notícia a expenses d'uns altres (priming), és a dir, el que Tankard descriu com "seleccionar parts d'un tot posant èmfasi en elles, mentre que s'exclouen la resta de parts"

Com reprèn Raquel Rodríguez Díaz de McCombs i Evatt a *Teoría de la Agenda-Setting. Aplicación a la enseñanza universitaria*, "(...) los autores señalan que cuando un periodista informa sobre un hecho es inevitable usar palabras que no son neutras, denominándolas "aspectos" o "atributos", lejos de ser objetivas o carentes de tendencias, tonos y matices. De esta manera todas aquellas palabras cargadas de opinión, denominadas atributos, influirán en la percepción que tengan los individuos sobre los acontecimientos del momento". Dit això, comencem establir clares diferències entre els relats dels subtítols de Le Monde i La Stampa pel que fa al cessament de les hostilitats. El primer periòdic relata « Le cessez-le-feu annoncé samedi est entré en vigueur lundi à 18h. **Mais cette trêve ne concerne pas les zones occupées par des groupes jihadistes** », i el segon anuncia "Iniziato il cessate-il-fuoco di una settimana : **raid solo contro le formazioni jihadiste**". Així doncs, mentre que el primer subtítol declara que en la treva no hi tenen cabuda els grups jihadistes, en el segon s'afirma que hi ha una incursió o persecució contra la formació jihadista. És a dir, tot i la veracitat de les dues informacions, en el rotatiu francès pot donar la impressió d'una certa pau, mentre que en l'italià deixa palès que les accions de guerra continuen i, per tant, el sentit de pau de l'alto-el-foc —ni que sigui un període provisional— no es percep com una aturada de la guerra. A més,

s'incideix en aquesta (per)versió donada en la darrera dècada de guerra selectiva tot i que, dissortadament, el nombre de víctimes col·laterals desmenteix el missatge donat.

La següent diferència la trobem, una altra vegada, entre aquests dos periòdics. D'una banda, Le Monde conta: «EI et le Front Fateh Al-Cham (ex-front Al-Nosra, branche syrienne d'Al-Qaida), qui contrôlent de vastes régions en Syrie, **sont exclus de l'accord**». De l'altra, La Stampa explica: “Ieri Fares Al-Bayoush, comandante del fronte Nord del Free Syrian Army, ha detto che è impossibile separarsi da Jabat al-Fatah al-Sham (JFS), per lo meno ad Aleppo. **Oggi e arrivato il no a la tregua** del potente gruppo Ahrar al-Sham, appoggiato da Turchia e Arabia Saudita, che sempre ad Aleppo combatte a fianco di JFS”. Podem, doncs, afirmar que Ahrar al -Sham ha manifestat clarament el seu no a la treva. Aquest grup es coordina amb Jabat al-Fatah al-Sham i, per tant, s'entén que ell també ha donat negativa a la treva. No obstant això, Le Monde planteja que aquest darrer, Al-Fatah al-Sham (juntament amb EI), ha estat exclòs de l'acord. Així doncs, és molt diferent que una organització anunciï per pròpia convicció que “no respectarà la treva” a ser exclòs, ja que l'autoexclusió no deixa de ser un *tour de force* i, per tant, en el subtítol francès es respecta el fet però es dóna una interpretació radicalment diferent atès que es remarca que el desplaçament és realitzat pels qui acorden l'alto-el-foc.

A més d'aquestes dues primeres diferències, encara podem extreure'n algunes més: En el cos de la notícia, El País relata: “(...) Turquía ya ha dado también la bienvenida al cese de hostilidades, mientras Arabia Saudí y las monarquías del Golfo **guardan silencio**”. Altrament, La Stampa explica: “Ma il potente gruppo Ahrar al-Sham, **vicino a** Turquia e Arabia Saudita, **ha detto oggi che non la rispetterà**”. Per tant, podem asserir que no és el mateix dir que Aràbia Saudita i les monarquies guarden silenci (no es manifesten), que dir que la facció o moviment Ahrar al-Sham, que **és proper a Turquia i a Arabia Saudita**, no respectarà la treva. En la segona frase s'anuncia subtilment que com que la facció d' Al-Sham és propera als altres dos països, aquests darrers *podrien* no respectar la treva o només participar de la treva en termes diplomàtics però no pas *de facto*.

L'última diferència entre els mitjans referent al cessament de les hostilitats es dóna entre Le Monde i The Guardian. El diari francès diu: “Le Front Fateh Al-Cham (exFront Al-Nosra, **branche** syrienne d'Al-Qaida)”. El diari britànic afirma: “(...) Jabhat al Nusra (which renamed itself Jabhat Fatah al-Sham after it announced a **split** from Al-Qaida) and ISIS.” D'aquesta manera, a part que The Guardian li dóna la volta a la primera oració, Le Monde diu que el Front Fateh Al-Cham és una **branca** d'Al-Qaeda. En canvi, The

Guardian esmenta que és una **escissió** d'Al-Qaeda, com si es tractés d'una organització independent a Al-Qaeda. En la notícia de El País del 12/09/16 s'afirma: "El llamado Frente de la Conquista (que cambió el pasado julio su anterior nombre de Frente al Nusra y dijo **renunciar a su vasallaje** a Al Qaeda)...". Per tant, l'explicació de The Guardian era més fidel a la realitat atès que el Front al Nusra és una escissió d'Al Qaeda, ja no una branca d'aquesta organització.

Respecte al trencament del pacte entre les dues potències mundials, també podem establir múltiples diferències entre els rotatius. Primer de tot, podem afirmar que els titulars es diferencien clarament perquè tant El País com Le Monde posen com a subjecte els EUA i, per contra, The Guardian posa com a subjecte a Rússia, i La Stampa al Govern Sirià. Partint d'aquesta primera observació, El País titula de la següent manera la notícia: "EEUU admite **que pudo matar por error** a soldados sirios en un ataque". En canvi, Le Monde expressa que "Les Etats-Unis **reconnaissent avoir bombardé** par erreur l'armée Syrienne". Mentre que en el primer cas el subjecte, EUA, no acaba d'admetre totalment el seu error, en el segon cas sí que ho fa. Tot i que tampoc no reconeix les víctimes, és a dir, els morts. Més enllà del reconeixement parcial, els dos rotatius tracten de minimitzar els crims comesos perquè cal recordar que l'atac es fa en un període de treva, amb les conseqüències que podria implicar-hi.

Una tercera diferència és la subtileza en el llenguatge entre els titulars de El País i Le Monde, que ambdós apunten que EUA va bombardejar l'armada siriana **per error**, i el subtítol de La Stampa, que relata que la coalició d'EUA podria haver colpejat les forces sirianes **de manera no intencionada**. En qualsevol cas, és clara la tebior del tractament periodístic en una actuació tant des del punt de vista estratègic com humà de difícil justificació.

A continuació, El País explica que "(...) el Ejército estadounidense confirmó que la aviación de la coalición efectuó este sábado un bombardeo en los alrededores de Deir Ezzor y consideró posible que alcanzara a tropas sirias, pero **evitó confirmarlo oficialmente**." Paral·lelament, Le Monde descriu que "La coalition internationale menée par les Etats-Unis, censée attaquer les groupes islamistes en activité en Syrie, **a admis** avoir bombardé ce qu'elle pensait être une position du groupe Etat islamiques en Syrie". Per últim, The Guardian comenta "(...) **An Australian defence department statement said** its jets, part of the US-led anti-Isis coalition, had targeted what had been thought to be Islamic State." Per tant, mentre que El País expressa la **possibilitat** que la aviació

d'EUA atrapés les tropes sirianes, en els altres dos periòdics queda **explícit** que EUA reconeix haver-les atacat.

Així mateix, Le Monde explica que “La province de Deir ez-Zor, frontalière à l’Irak, **est en grande partie contrôlée par l’EI**, qui domine aussi la majorité de la capitale provinciale éponyme, à exception de l’aéroport militaire”. Per contra, El País relata que “El bombardeo fue localizado cerca del aeropuerto de Deir Ezzor, en el este del país, en una zona donde **las tropas gubernamentales se hallan cercadas por las milicias del ISIS**”. D’aquesta manera, podem afirmar que El País dissimula la informació que ISIS domina la majoria d’aquesta part del país i, per tant, està enquadrant (frame) i emfatitzant (priming) només una part de la realitat.

En una altra ocasió, El País emmarca de manera més reduïda la següent qüestió: “A petición de Rusia, que acusó a EEUU de ayudar al ISIS, y de Siria, el Consejo de Seguridad de la ONU celebró la noche del sábado una reunión de emergencia para abordar el ataque.” Paral·lelament, Le Monde l’enquadra de manera més extensa i posa el focus en l’exigència de Síria, però no reflecteix els perquès que produeixen o promouen la reunió del Consell de Seguretat de l’ONU: “Le Conseil de sécurité des Nations Unies (ONU) s’est réuni pour des consultations en urgence samedi soir, à la demande de la Russie, sans que le contenu des discussions ait été rendu public. La Syrie avait exigé que *le Conseil de sécurité condamne l’agression américaine et force les Etats-Unis à ne pas recommencer et à respecter la souveraineté de la Syrie*”. També el diari francès posa en relleu que el Consell de Seguretat de l’ONU no ha fet públic el contingut de les discussions. No obstant això, El País subratlla que Rússia havia insistit perquè es fes públic, per tant, es dóna per suposat que ha estat EUA qui no volia treure’l a la llum: “Pese a la oposición de Washington, Moscú insiste además en que se hagan públicos los documentos sobre el cese de hostilidades pactado en Ginebra, y en el que el Gobierno norteamericano envíe tropas para supervisar su cumplimiento. *En caso contrario, EEUU será responsable del fracaso del plan*, advirtió un portavoz al mando central ruso a través de France Presse.”

En aquesta mateixa línia, El País conta que “Moscú acusa a Washington de no estar cumpliendo su compromiso para contener a sus aliados de las milicias de la oposición. Según los datos del Kremlin, los rebeldes han lanzado 200 ataques, de los que 55 corresponden a las últimas 24 horas, en los que han perdido la vida **12** civiles y otros 40 han resultado heridos”. La Stampa exposa: “La Russia ha accusato il **gruppi armati**

dell'oposizioni di avere violato la tregua almeno 55 volte nelle ultime 24 ore. Sul fronte degli attivisti dell'oposizione, invece, l'Osservatorio nazionale per i diritti umani (Ondus) parla di almeno **13** civili uccisi, tra i quali cinque **bambini**, in bombardamenti governativi, anche con l'aviazione, nelle province di Aleppo, Idlib e Homs". En aquest darrer paràgraf, el periòdic italià dóna per sabut que "els grups armats de l'oposició" tenen el suport d'EUA, fet que sí que aclareix El País. A més, esmenta que els morts són 13 i especifica que 5 eren infants. Per contra, El País anomena que són 12 els morts i no informa que entre aquests hi havia menors, qüestió que és rellevant ja que la premsa sempre destaca la crueltat amb la mort dels nens.

En els exemples exposats trobem que tots els diaris passen per processos de *framing*, és a dir, com diu Robert Entman, "enquadrar és seleccionar alguns aspectes d'una realitat percebuda i fer-los més prominents en un text que es comunica, de manera que es promou una definició particular del problema, una interpretació causal, una valoració moral i/o una recomanació pel tractament de l'ítem que es descriu". I, a més, no només es desenvolupen processos d'enquadrament, sinó que també de *primacia* (priming) que, com diu McCombs, "a través de la primacia (prestar atenció a certs aspectes de la vida política en lloc d'altres), les notícies de la televisió poden ajudar a establir els termes a partir dels quals es formen els judicis polítics i es realitzen les eleccions polítiques". Si bé McCombs enfocava tant el terme *framing* com el *priming* en l'àmbit de la política, avui dia podem afirmar que això es produeix en totes les seccions del diari i, en conseqüència, emergeixen unes narratives que no només conformen judicis polítics, sinó que en molts casos també judicis de valors.

El tractament que han fet els mitjans de comunicació de la Guerra de Síria ha portat que progressivament l'audiència es torni immune al fet que en 5 anys hi hagi hagut fins a 470.000 morts i més de 4 milions de refugiats. Com diu McCombs parafrasejant Downs: "les actituds i el comportament públics referents als problemes nacionals claus tenen una vida limitada, i que aquests emergeixen com assumptes, per després anar-se apagant a causa del temps. (...) El cicle d'atenció a un assumpte és: pre-problema, descobriment o alarmament i entusiasme eufòric, advertència dels costos del progrés, declivi gradual de l'interès i post-problema". Es podria comparar, en certa mesura, amb l'evolució del tractament periodístic que s'ha fet de la guerra de Síria: el **pre-problema** sorgeix quan a través dels mitjans de comunicació es dóna a saber que s'han produït unes primeres manifestacions en contra del règim de Bashar al Asad; el **descobriment o alarmament i**

entusiasme eufòric vindria donat quan els mitjans reiteren les represàlies que comença dur a terme el govern siria i els interessos politico-econòmics de les potències mundials entren en joc i provoquen una guerra que dura ja més de cinc anys. Es converteix en un tema d'interès per a l'audiència. En aquest punt ens trobem que la Guerra de Síria és, com etiqueta Zucker, un esdeveniment *no entorpidor (unobstrusive)* en la nostra vida quotidiana. En conseqüència, McCombs diu que “com més rellevant és el material i més persones tenen incertesa sobre l'assumpte, major és la necessitat d'orientació. I com major és la necessitat d'orientació, més probabilitat existeix que (els individus) es vegin influïts pels missatges dels mitjans de difusió.” Per tant, entrem en un terreny de joc on la clara guanyadora seria la manipulació ja que els lectors i espectadors es posen en mans dels mitjans. L'**advertència dels costos del progrés** faria referència al moment que els mitjans de comunicació donen a conèixer els costos humans que està tenint la guerra i la conseqüent onada de refugiats; el **declivi gradual de l'interès** ve donat pel constant bombardeig de notícies sobre el tema i que, de manera cínica, podríem dir que ja no està de “moda” i fa perdre de manera general l'interès de l'audiència; per últim, el **post-problema** es donaria més aviat a través de l'alternança amb uns altres conflictes que ocupen progressivament el temps dedicat a fi de fer-lo esvair i només fer-lo aparèixer com a espurnes en forma de victòries o drames en funció de qui es vol reforçar. Lògicament amb aquesta estratègia la dimensió geopolítica del conflicte queda anul·lada fins a reduir-la a una certa absurditat en la qual en un espai del món sembla que es matina sense cap lògica.

A manera de cloenda, podríem dir que un aspecte en el qual falla parcialment la teoria de l'Agenda-Setting és que s'afirma que els continguts de l'agenda dels mitjans passen a l'agenda pública i no a la inversa. Però, en aquest cas, en tractar-se d'un tema que s'expandeix amb la crisi dels refugiats més enllà de la localització geopolítica de l'espai de guerra, fa que sovint hi hagi una contaminació recíproca en tant que les agendes proposades/controlades es veuen sobrepassades pels fets transfronterers i la comunicació atzarosa de les xarxes socials (que recordem varen propiciar parcialment les denominades *primaveres àrabs* amb sorts ben diferenciades).

Tanmateix, sí que hi ha hagut un conjunt de funcions que han fet que aquest tema i no un altre formés part de l'agenda temàtica dels mitjans. El Gatekeeper, que és el filtre que estableix quins són els temes que poden formar part de l'agenda dels mitjans, s'ha basat en els criteris de noticiabilitat o valors notícia per a determinar-ho. Recordem que la teoria

de l'Agenda Temàtica es toca amb el paradigma interpretativista. Va ser Gaye Tuchman, precursora d'aquesta perspectiva interpretativa juntament amb Alteide, qui va concretar els anomenats criteris de noticiabilitat o valors notícia. Dit això, el tema de la Guerra de Síria va passar a formar part de l'agenda dels mitjans perquè responia als següent criteris de noticiabilitat: la quantitat de persones afectades, la notorietat dels subjectes protagonistes, la immediatesa dels fets, la proximitat territorial i, el més rellevant de tots, un fet és notícia perquè respon a uns interessos polítics o econòmics determinats.

Després d'aquest anàlisi, podem reprendre el que diu José María Rubio Ferreres en el seu treball *Opinión Pública y medios de comunicación. Teoría de la agenda setting*, i assegurar que “els efectes de l'Agenda-Setting són, per tant, efectes cognitius, ja que influeixen en els sistemes de coneixement que l'audiència assumeix i estructura establement. Per això ja no es tracta ja d'efectes puntuals, sinó acumulatius i sedimentats temporalment”.

Així, intentant respondre de manera sintètica a les preguntes plantejades inicials, el missatge que es transmet per part dels quatre mitjans analitzats és un relat que dona suport a la perspectiva política dels països capitalistes occidentals encapçalats per EUA en el conflicte siria. En aquest sentit, les interpretacions que es deriven de l'acte de traïció dels EUA, en realitzar un atac mortífer contra comandaments sirians en un període de treva, promouen confusió d'escenaris per tal d'emboirar la gravetat de l'acció militar.

Voldria acabar aquest assaig amb una frase de Noam Chomsky i Ignacio Ramonet de l'obra *Com ens venen la moto*: “El quadre del món que es presenta a la gent no té la més mínima relació amb la realitat, ja que la veritat sobre cada assumpte queda enterrada sota muntanyes de mentides”. Jo reformularia aquesta oració i diria: “El quadre del món que es presenta a la gent no té la més mínima relació amb la realitat, ja que la veritat sobre cada assumpte queda enterrada sota muntanyes de mitges veritats o, si es vol dir d'una altra manera, quasi inevitablement de mitges mentides.

BIBLIOGRAFIA

SANZ, JUAN CARLOS (2016). *El alto el fuego en Siria viene marcado por el fracaso de las anteriores negociaciones*. Font electrònica [en línia], El País. A

http://internacional.elpais.com/internacional/2016/09/11/actualidad/1473614127_897691.html [consultat el 17/09/2016]

FAUS, JOAN (2016). *EEUU admite que pudo matar por error a soldados sirios en un ataque*. Font electrònica [en línia], El País. A

http://internacional.elpais.com/internacional/2016/09/17/actualidad/1474129635_022124.html [consultat el 17/09/2016]

CHULOV, MARTIN (2016). *Syrian ceasefire deal*. Font electrònica [en línia], The Guardian. A <https://www.theguardian.com/world/2016/sep/12/syrian-ceasefire-deal-the-guardian-briefing> [consultat el 17/09/2016]

BORGER, JULIAN (2016). *Russia says ceasefire at risk after US bombing of Syrian troops*. Font electrònica [en línia], The Guardian. A

<https://www.theguardian.com/world/2016/sep/18/us-accuses-russia-of-grandstanding-over-deadly-syria-air-strikes> [consultat el 17/09/2016]

STABILE, GIORDANO (2016). *Scatta la tregua in Siria, via libera ai convogli umanitari ad Aleppo*. Font electrònica [en línia], La Stampa. A

<http://www.lastampa.it/2016/09/12/esteri/tregua-in-siria-gran-parte-dei-ribelli-non-ci-sta-j5bO6iP2yRT4wuEIwNv7gO/pagina.html> [consultat el 18/09/2016]

LA STAMPA (2016). *Il governo siriano denuncia: la coalizione Usa ha colpito nostre forze*. Font electrònica [en línia], La Stampa. A

<http://www.lastampa.it/2016/09/17/esteri/il-governo-siriano-denuncia-la-coalizione-usa-ha-colpito-nostre-forze-dX7ygHVd9ahZs2oQvjMQuL/pagina.html> [consultat el 18/09/2016]

LE MONDE AVEC AFP (2016). *Syrie : la trêve entre en vigueur et les armes se taisent*. Font electrònica [en línia], Le monde. A

http://www.lemonde.fr/syrie/article/2016/09/12/syrie-la-treve-entre-en-vigueur-apres-l-accord-entre-les-etats-unis-et-la-russie_4996585_1618247.html [consultat el 18/09/2016]

LE MONDE AVEC AFP, AP ET REUTERS (2016). *Les Etats-Unis reconnaissent avoir bombardé par erreur l'armée syrienne*. Font electrònica [en línia], Le monde. A http://www.lemonde.fr/syrie/article/2016/09/17/la-coalition-internationale-reconnait-avoir-frappe-par-erreur-une-position-de-l-armee-syrienne_4999461_1618247.html [consultat el 18/09/2016]

RODRÍGUEZ DÍAZ, Raquel (2004). *Teoría de la Agenda-Setting : aplicación a la enseñanza universitaria*. Alicante : Observatorio Europeo de Tendencias Sociales [consultat el 13/10/2016]

RUBIO, JOSÉ MARIA (2009). “Opinión pública y medios de comunicación. Teoría de la agenda setting”, a *Gazeta de Antropolpogía*, nº 25. Recuperat de http://www.ugr.es/~pwlac/G25_01JoseMaria_Rubio_Ferreres.html [consultat el 13/10/2016]

UNHCR ACNUR (2016). Emergencia en Siria. Font electrònica [en línia]. A <http://www.acnur.org/que-hace/respuesta-a-emergencias/emergencia-en-siria/> [consultat el 03/12/2016]

MCCOMBS, M. E., EVATT, D. (1995). Los temas y los aspectos: explorando una nueva dimensión de la agenda setting. *Comunicación y Sociedad*, Vol. VIII, 1, 7-32. http://www.unav.es/fcom/communication-society/es/resumen.php?art_id=169 [consultat el 05/12/2016]

COHEN, BERNARD (1963). *The Press and Foreign Policy*. California: Princeton University Press.

CHOMSKY, NOAM; RAMONET, IGNACIO (2002). *Cómo nos venden la moto. Información, poder y concentración de medios*. Barcelona: Icaria.